



A druzok vezére

Abd-el Arslan Angorába érkezett vezérkari főnökével, ki német hadiskolát végzett.

— Örültnek nyilvánították és vagyonából kiforgattak egy idős matrózt. Temesvárról jelentik: Rudeu Jont, a lippai primárt a temesvári főügyész vádjára alapján letartóztatták. A dolog előzménye az, hogy Rudeu, aki előzőleg járasi főbíró volt Lippán és most mint primár a hátezer lakosú városka kiskirálya lett, teljesen kiforgatta vagyonából a hetvenesztendős előkelő származású Gábor Teréziát. Gábor Teréziának semmiféle bevétele nem volt, ezért szegény viszonyok között éldegélt, feltűnő öltözködésével berendezett, még a régi világból származó négy-szobás lakására, amelyben értékes családi holmik, bútordarabok, masszív ezüsttárgyak, ékszerek, értékes felhalmozva és inkább nyomorgott, semhogy azokból eladott volna.

Két esztendője, hogy Gábor Terézia lakására szemet vetettek, az öreg, mert 192 leiel tartozott háziúrának, kilakoltatták lakásából. Ezzel egyidejűleg bizonyos helyről veszedelmes örültnek deklarálták és a lippai kórházba került elmeállapotának megvizsgálására. Amíg a kórházban volt, elherdálták értékes ingóságait, hogy abból tartozását és a perköltségeket fedezzék. Gábor Teréziáról a kórházban megállapították, hogy elméje egészséges, de gyengeségére való tekintettel megengedték neki, hogy hátralévő napjait ott tölthesse. Itt élt Gábor Terézia apatikusan csaknem két évig, amikor is a főügyész rábukkant. A megtartott vizsgálat alapos gyanút szolgáltatott arra, hogy helyzetének felidézésében nagyrészt a lippai előjárás hibás. A főügyész a primár lakásán házkutatást eszközölt és lakásán Gábor Terézia butoraiból, képeiből számos darabot megtalált.

A primár kamrájában pedig szintén egymás hegyére-hátára hányva megtalálták az öregasszony felfűtött ingóságait. Nyilvánvalóan bizonyult, hogy a magával tehetetlen matrózt csak a vagyonából akarták kiforgatni és mivel Gábor Teréziát mint örültet a kórházba száműzték, eszenesen várták, mikor hunyja be szemét, hogy utolsó székjét is elvegyék. Rudeu primárt a főügyész hivatalos minőségben elkövetelt sikasztással és közokirathamisítással vádolja és a vizsgálóbíró gondoskodott róla, hogy a felfüggesztését is mihamarabb foganatosítsák.

— Népszerű társasutazások megjelöléssel a Menetjegyiroda 1926. évi programjába felvette azokat az utazásokat, melyekkel a szerényebb jövedelműeknek is módot kíván nyújtani, hogy felkeressék a világ érdekességeit. Az első ilyen társasutazás február 26-án indul az olasz és francia Rivierára. Részvételi díj minden tekintetben megfelelő teljes ellátással és az összes költségekkel együtt 4.200.000 korona. A népszerű utazások mellett luxus-utazásokról is történhet gondoskodás, melyek közül a legközelebbi huszonnégy indul Rómába és az olasz városokba. Részletes prospektusok a Menetjegyirodákban kaphatók.

— A diákkongresszus. A Magyar Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Országos Szövetsége ma folytatta VII. országos kongresszusát, melyen Nagy Sándor dr. a diákszociális osztály, Biróczy József a sajtóosztály, Hantos Gyula a kulturális, Török Gyöngyi a női osztály jelentését tették meg. Hetényi Rezső dr., a szervezési főosztály elnöke, beszámolt azokról az ösztöndíjakról, amelyeket a vármegyék és a városok szavaztak meg az egyetemi hallgatók részére a MEFHOSZ kezdeményezésére. A külügyi osztály jelentését Gulyás Bélának, a külügyi főosztály elnökének távollétében Winkler Ferenc nyújtotta be.

— Spirítusza előadás. Borbély Andor, az Új Ösvény című spirítusza folyóirat szerkesztője vasárnap, február 7-én délután hat órakor a régi képviselőházban (Főherceg Sándor-utca) előadást tart a spirítizmusról. Jegyek a helyszínen délután 2–6-ig 10–50 ezer koronáért kaphatók.

— Az Országos Izs. Gyermekpatronage f. hó 10-én, szerdán délután 5 órakor a Britanniaszállóban tánccal egybekötött teadélutánt tart.

Zsitvay Tibor vizsgálatot indított az Abend-nek a frankbizottság üléséről írott tudósítása miatt.

Zavarok egy állítólagos félhivatalos jelenés körül. — A frankbizottság tagjai sürgős rendszabályokat követelnek minden indiszkréciónak ellen.

Megírta ma az Ujság, hogy az Abend című bécsi lap tegnapi száma hosszabb cikket közölt a magyar parlamenti vizsgálóbizottság egyik üléséről és a tudósításban Friedrich Istvánnak a bizottság előtt tett állítólagos vallomását ismertetette.

Ez a hír nagy feltűnést keltett Budapesten és a politikusok megdöbbenéssel állapították meg, hogy amennyiben az Abend tudósítása megfelel a tényeknek, ez az indiszkréciónak súlyos helyzetbe sodorja a vizsgálóbizottság tagjait, mert hiszen — mint azt Rassay Károly az Ujság-ban megjelent nyilatkozatában is kifejtette — a Friedrich-vallomásra szóló tudósítás valódiságának vagy valótlanságának vitatása a bizottság tagjai részéről már magánbanvétele is a titoktartás megsértését jelentené.

Rassay Károly kijelentette, hogy a bizottság elnökének mindenképpen vizsgálatot kell elrendelnie, hogy az esetleges indiszkréciónak ügyét sürgősen tisztázzák és a frankbizottság teljes garanciát nyerjen minden indiszkréciónak szemben.

Ilyen előzmények után valószínűleg ámulatba ejtette a politikai közvéleményt egyik délutáni lapnak az a híre, hogy a miniszterelnökség sajtóosztálya elismerte az Abendben megjelent tudósítás hitelességét.

Sepki sem tudta megérteni azt a tényt, amely ebből az elismerésből következett, hogy az Abend valóban hiteles információt kaphatott a parlamenti bizottság működéséről, de talán még ennél is nagyobb megdöbbenést váltott ki az, hogy a miniszterelnökség sajtóosztályának módjában állott megállapítani az Abend tudósításának hitelességét. Felvetődött az a kérdés, hogy a miniszterelnökség sajtóosztálya milyen alapon, milyen segítséggel, milyen jogon értesülhet a parlamenti

vizsgálóbizottság üléseinek feltételeken őrzött anyagáról.

Késő este nem meglepetészerűen félhivatalos közlés jelent meg arról, hogy a délutáni hír, mely az Abend-cikk hitelességének elismeréséről szólt, nem felel meg a valóságnak. A kommuniké szövege a következő:

Egy bécsi estilap tegnapi számában tudósítást közölt Friedrich Istvánnak a parlamenti vizsgálóbizottságban történt kihallgatásáról. A Magyarországi mai számában ezzel kapcsolatosan azt írja, hogy a miniszterelnökség megállapította, hogy a bécsi lap közlése hiteles és szövegét fedi egy a kérdéseket, mint Friedrich Istvánnak azokra adott válaszát.

Illetékes helyen felkérték a Magyar Távirati Irodát annak megállapítására, hogy a Magyarországnak ez a beállítása nem felel meg a valóságnak. A miniszterelnökség semmiféle ilyen megállapítást nem történt, annál kevésbé, mert nem is volna módjában ilyen megállapítást tennie, hiszen a parlamenti bizottság ülései titkosak.

Ertesüléseink szerint a parlamenti vizsgálóbizottság tagjait igen élénken érdekli most már, miképpen is áll az állítólagos indiszkréciónak ügye. Többen kérték fel már Zsitvay Tibort, a vizsgálóbizottság elnökét, hogy haladéktalanul indítsa meg a legszigorúbb vizsgálatot ebben az ügyben. Ugy tudjuk, hogy

Zsitvay Tibor máris megkezdte a legszigorúbb vizsgálatot, amely elsősorban arra szorítkozik, hogy a parlamenti gyorsíródnak rendelkezésére álló bizalmas anyag biztonságát bírálja meg.

Zsitvay Tibor egyébként maga is a legnagyobb felháborodással vett tudomást az állítólagos indiszkréciónak.

Külföldi árutözsdek

Az Ujság külön kábelszolgálat.

(Zárjelenben az előző napi jegyzések.)

GABONA ÉS TERMÉNY.

Chicago, február 6. Terménytözsdezárlat. Buza májusra 174³/₈ (175³/₈), júliusra 153³/₈ (154³/₈), szeptemberre 145³/₈ (146³/₈). Tengeri májusra 82³/₈ (82³/₈), júliusra 85³/₈ (85³/₈), szeptemberre 86³/₈ (84³/₈). Zab májusra 43 (43¹/₄), júliusra 43¹/₄ (44¹/₄), szeptemberre 44 (44³/₈). Rozs májusra 106 (108), júliusra 106³/₈ (108³/₈), szeptemberre 105³/₈ (106³/₈).

Winnipeg, február 6. Terménytözsdezárlat. Buza májusra 159³/₈ (161), júliusra 158³/₈ (160). Zab júliusra 48³/₈ (48³/₈).

Liverpool, február 6. Terménytözsdezárlat. Buza márciusra 12 sh 2³/₈ d (12 sh 0¹/₄ d), májusra 11 sh 11³/₈ d (11 sh 10¹/₈ d), júliusra 11 sh 10¹/₂ d (11 sh 10³/₈ d).

Newyork, február 6. Terménytözsdezárlat. Buza 2-es sz. red winter 202³/₈ (203³/₈), 2-es sz. hard winter 197³/₈ (198³/₈), 2-es sz. mixed durum 168³/₈ (169³/₈), 1-es sz. Northern Manitoba 183³/₈ (185³/₈). Rozs 115³/₈ (117³/₈). Takarmányárpa 70³/₈ (70³/₈). Tengeri 2-es sz. sárga 87³/₈ (87³/₈). Buzaliszit first spring clear 775—815 (775—815).

ZSIR.

Chicago, február 6. Márciusra 14.90 (15.05), májusra 15.20 (15.30), júliusra 15.42¹/₂ (15.52¹/₂).

TRIESZTI ÁRUTÖZSDE.

Trieszt, február 6. Rendes üzletmenet mellett az árfolyamok túlnyomórésztben változatlanok maradtak.

Amerikai gabona cif Trieszt. Buza hard winter II. 191—196, Mixed durum II. 164—169, Manitoba I. 179—184, Manitoba II. 175—182, Manitoba III. 171—176. Magyar gabona trieszti vagyonból elvámoltatva. Buza 77—78 kg 152—154, rozs 97—100, zab 98—102, tengeri prompt 75—78, tengeri márciusra 77—80.

— A Vagyonmentő vásár aukciója. Ma nyílt meg a közönség számára a postatakarékpénztár Lónyay-utcai árverési csarnokában a legközelebbi vagyonmentő vásár aukciói kiállítása. A napról-napra szegényedő magyar középosztály megmaradt javainak egy része kerül rajta kalapács alá, különösen sok butor — Kévsz. régi, több új — tömredék festmény és szobor, azután az iparművészetnek minden ágába tartozó tárgy, sok ezüsttárgy, ékszer, kézimunka, ruhanemű stb. A kiállítás elrendezése most már mintaszerű. Nem vásárra, hanem inkább komoly kiállításra emlékeztet.

A butorok zárt interieurokká összerakva töltik meg az egymástól elkülönített fülkék hosszú sorát. A festmények között legjobb régi és újabb művészeknek szinte teljes számmal képviselve vannak, ha sokszor csak kisebb jelentőségű munkákkal is. A butorok közül külön figyelmet érdemel egy remekbe készült régi sekrestyeszekrény. Puhafából való és gazdag barokkfaragás díszíti. Az aukció február 11-én kezdődik.

— Az Ojság csodaszáma szenzációs aktuális viccekkel jelent meg. Címkepe a magyar nyomda-technika legszebb eredménye. Mókái, viccek, rajzai a legmulatságosabbak. A Bölcs Rabi e számban valószínűleg remekelt. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal, Budapest, VI., Ó-utca 12. szám.

KÉPZŐMŰVÉSZET

** Littkey Antal kiállítása. A Lipótvárosi Képzőművészeti Társaság első gyűjteményes kiállítását Littkey Antal. Nem új ember pedig művészetünkben, ellenkezőleg, régi kiállítója a Műcsarnoknak és a Nemzeti Szalonnak. De a szerények és halkszavúak közé tartozik, kik nem tudnak feltűnést kelteni. Ilyen a művésze is: tartózkodó, gyöngéd és lágy. Szép pasztelképei függenek a falakon. Legtöbbjük figurális tárgyú: arckép, genrekép vagy akt. Littkey komoly készségű művész, gondos és alapos festő, ki a mibe belefog, azt készsé is alkítja. Néhány finom tájképe egészen ki méltón alakos képeinek szép sorozatát.

(c. a.)

** Három fiatal festő. Az Andrássy-uti régi Műcsarnok első emeletének két termét foglalja el három fiatal művész kiállítása. Bolla Rezső, Szadai Lajos és Vadász Endre a kiállítók. Mind a hárman Glatz Oszkár végzett tanítványai s a Képzőművészeti Főiskola kiállításán mind a hárman figyelmet keltettek már. Érdekes, hogy ez a kiállítás mind a háromukat inkább a grafikában mutatja erősnek, semmint a festésben. Bolla szép tónusos előindulással apró krétarajzokon mutat be különböző mozgásokban ábrázolt emberi alakokat. A tónusmérték általában figyelemreméltó tulajdonsága festményein is a fiatal művészeknek. Szadai Lajos egy sorozatnyi rézkarcán a valóságot fantasztikusra változtató érdekes képzeletjárásnak adja tanúságát. Vadász Endre rézkarcain is igen érdekes és eredeti munkák minden szándékos torzításuk ellenére. Ezeket a munkáit már megismerszik a készülődő egyéniség, nem úgy, mint festményein.

(c. a.)

TUDOMÁNY — IRODALOM

(-) Láng Menyhért dr.: Ifjúkori hisztéria. Az ismertnévű ideggyógyász hasznos és korszerű munkát végzett, mikor megírta ezt a tartalmat fűzetet. Tanulságosan mondja el benne, mily betegségek idézik elő a hisztériára hajlamos szervezetben ezt a lappangó bajt, de felvilágosít arról is, hogyan lehet megakadályozni kitérését, ha pedig már jelentkezett, hogyan lehet elhárítani ártalmait. Szítlők, nevelők nagy haszonnal olvashatják a világosan és jól megírt könyvecskét, mely Mai Henrik és Fia könyvkereskedésében jelent meg. Megszerezhető az Ujság könyvesboltjában is (VII., Erzsébet-körút 43. sz.).

(-) Berchenyi László gróf, Franciaország marsallja. Forster Gyula báró értékes művel gazdagította történelmi irodalmunkat, mikor Berchenyi László gróf tanulmányát bocsátotta közre a Kir. Magyar Egyetemi Nyomda kiadásában. A mű szerzője alapos kutatásokat végzett, míg a hazájából száműzött Berchenyi László grófnak, Rákóczi fővezére fiának pályafutását Franciaországban a legapróbb részletekig felderítette. A könyv nemcsak a francia marsallal lett magyar főr életét tárja elénk, hanem hű képét adja a XIV. és XV. Lajos királyok udvarának. Rákóczi és atyja közbenjárására és ajánlásával az ifjú Berchenyi 1712-ben Franciaországba megy. XIV. Lajos testőrgárdujait közö fogadja és nemeskőrá, alezredessé nevezi ki. Fényes katonai érényei és tehetsége csakhamar tisztársai fölé emelik őt, kintüti magát a spanyolországi harcokban és a francia király hamarosan ezredessé, majd brigadéroszá nevezi ki kedve katonáját. 1742-ben vitézül harcol az osztrákok ellen és a franciák királyja a Szt. Lajos-renddel tünteti ki Berchenyit. A hétéves háborúban oly fontos szolgálatot tesz a francia királynak, hogy 1757-ben marsallá nevezi ki a vitéz magyar főurat. Királyok és királynők versengenek barátságáért, de ő a versaillesi királyi udvar káprázatos fényéből is szegény hazájába vágyik vissza. III. Károly magyar király halála után levelet intéz Pálffy János grófhhoz és kíséreltet tesz a származás alól való feloldás iránt. De a magyar mágns fel sem bontja a levelet, úgy küldi meg Mária Teréziának. Berchenyi leghőbb kívánsága csak akkor teljesedik, mikor a francia udvar is pártfogásába veszi a marsall kérését. Mária Terézia végre 1759-ben írja alá a kegyelemlevelet, de a magyar kancellária közbelépésére azzal a kikötéssel, hogy úgy Berchenyi, mint utódai elvesztik minden jogukat az elkobzott családi birtokokról. Berchenyi 1760-ban teszi le a hűség esküt. 1778-ban halt meg, 89 éves korában, luzaney-i kastélyában, az utolsó Berchenyi pedig Kassán halt meg 1835-ben. A szerző könyvének utolsó fejezetében Rákóczi és hívei hamvainak hazahozatalát beszéli el. Forster Gyula tagja volt annak az őttagu bizottságnak, mely a száműzöttek hamvainak hazahozatalát intézte.

(-) Kopány szerelme. Ez a címe annak az erőteljes drámai költeménynek, melynek szerzője Vaszy György. A költemény három szakaszból áll. Az első szakaszban a költő bemutatja drámájának személyeit, megvilágítja a helyzetet, amelyben a politikai meggyőződés és a hitbeli fanatizmus Kopányt előtérbe nyomja. Kopány mellett kiemelkednek a dráma többi hősei s kemény életkölésük, hogy mindenáron keresni fogják a küzdelmet az ősi hit és a nemzet megmentése érdekében. A második szakaszban a szembenálló összeapnak. A harmadik szakaszban az összeütközés megtörténik: annyi áldozata van a keseredett tudának, hogy nincs elég temető befogadásukra. A költemény megrábasban, valamint a cselekmény inven-ciójában erősen érvényesül a szerző individualizálása, aki felhagyott az eddigi monoton rendszerekkel és újat, egyénességet és szépet alkotott. Gyökere magyarországi és nyelvvelének elragadó szépségével lebilincseli az olvasót: irodalmi értéke pedig felülmúlja az ifylajtájú műveket. A könyv a szerző kiadásában jelent meg és nála is kapható 50.000 koronáért.

Tudományos és szépirodalmi folyóiratok csekély díjért kölcsön kaphatók az Ujság folyóiratosztályában. Rendes áron való előfizetéseket is vállal. VII., Erzsébet-körút 43. Royal-szálló udvara. Telefon: József 16—28.

— Ringer Jenő dr. elme- és kedélybeteglek gyógyintézete I., Lenke-ut. Telefon: József 83—21.

— Előjárakédsorjegy huzadást technikát okokból pénzügyminiszteri engedéllyel 14 nappal elhalasztották. Húszé a hónap 20-án délután 6 órakor József kir. herceg Szanasztorium Egyesület helyiségében.